

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. - Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Anglia. — Włochy. — Rosya. — Turcyja. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Krenika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

Lwów, 7. września Kiedyśmy w tych kolumnach pod hasłem „Bóg — pomóż!” obwieszczając wolę Monarchy i Pana naszego odezwali się w obec mieszkańców dwunastu wschodnich obwodów kraju naszego, — kiedyśmy mówić wskazywali potrzebę udziału w nowej pożyczce rządowej, mieliśmy, że czynimy tylko w duchu owej najwyższej woli, jeżeli, dalecy od wszelkiego naciskającego przymusu ograniczymy się na prostem ogłoszeniu, że Rząd w sprowadzonych nieuniknioną koniecznością potrzebach swoich, spodziewa się po nas pomocy, która znowu ze swojej strony na naszą korzyść obrócić zamierzył. Taka była treść wstępnej naszej odezwy, taka także wezwania urzędów obwodowych!

Bo też niebyło potrzeba szerokich wywodów rzeczy, ani zewnętrznego popędu i zachęty tam, gdzie wielbiony Monarcha sam podnosi do ludu poważny głos ufności, tam gdzie lud największe dobra swoje nawykł słać w skinięcie prawowitej Władzy, a ofiarom, jeżeli ich ogół wymaga, chyba tylko istna niemożność ciśniejsze kładzie granice! Poglądając na to wielkie, nitem obopólnego zaufania związane przedsięwzięcie, rzekłbyś, że ojciec miliona rodzin naradziwszy się z niemi, za jednomyślną zgodą przystępuje do wykonania powziętej uchwały, a każdy członek tyłu rodzin w synowskiem usposobieniu spełniając cząstki swoje pytać się ma raczej serca, niż powodować postrachem przymusu i obawą szkodliwych wyników, jakieby nań następnie spaść miały, gdyby zamiary skutku nieosiągnęły.

Wszakże, gdy opatrzny Rząd połączył zaspokojenie własnych potrzeb z korzyścią pojedynczych osób, zapewniając im pożytki od datków bądź naraz składanych, bądź z pomniejszych części w jedną całość kapitału stężonych, przeto tylko o tem wstępnych odezwach naszych obszerniej było mówiono.

Otóż żeśmy nie byli w obłądnie przypisując współziomkom gotowość niesienia ofiar dla sprawy powszechnej, rezultaty usiłowań ludności naszej chlubne dadzą świadectwo. — Wszystkie bowiem klasy mieszkańców, nasze miasta i miasteczka, nasze sioła, wszystkie okolice niosły na wysięgi skuteczną pomoc, aby rzecz powszechna do wytkniętego kresu dojść mogła. Miasto Lwów dało wzniosły przykład działania. Świadome, że w łonie swoim obok własnych elementów nieści także spłycone tam z różnych okolic tej ziemi, poczuło się do obowiązku podpisania większej pożyczki, niżeli na nie wedle stosunku do właściwych jego mieszkańców przypadła. Suma podpisana sięga przeszło 2,360.000 złr. Lecz i obwody (dwanaście) starały się dopełnić miary sobie naznaczonej, i jeżeli Sanocki nie przedstawia odpowiedniego stosunku między rozległością swoją a subskrybowaną pożyczką, tedy tłumaczmy to znanymi klęskami elementarnymi, jakie srodze nawiedziły tameczne okolice.

Wszakże z drugiej strony jest prawdziwą pociechą widzieć, że inne obwody, od takich nieszczęść ręką Bożą ochronione, jakby przewidując tu i ówdzie niedostateczność środków, zastąpiły go własnym mieniem tak, że ogół usiłowań przedstawia najpiękniejszą zgodność, i jest oddźwiękiem złotej, bo wszędy praktycznej dewizy monarcharszej. Mianowicie stanął wysoko pod tym względem obwód złoczowski, a w nim także Brody, miasto, które niedawnymi czasy przeznaczyło znaczne sumy na utrzymanie niższej szkoły realnej i żydowskiej szkoły głównej. To co obwody subskrybowały, wynosi łącznie z ilością, którą jakżeśmy wyżej nadmienili, Lwów podpisał, w okrągłej sumie 11,760.000 złr.

Jaki udział w tej sumie ma każdy obwód z osobna, o tem później nie omieszkamy dać wiadomość.

Chlubą zaiste jest dla kraju, jeżeli pełniąc obowiązki względem Monarchy i Państwa dąży ku temu, ażeby zaradzić potrzebom ogółu! ta chluba spływa obficie na pojedynczych obywateli, którzy wedle możliwości przyczynili się do dopięcia tak szczytnego celu! Rząd uznaje tę wielką zasługę tak kraju w powszechności jakoteż każdego mieszkańca w szczególności, i z prawdziwą przyjemnością wynurza

w pełnej mierze wszystkim szczerą podziękę, iż dokonali dzieła i uczynili to z dobrej nieprzymuszonej woli.

Komitet Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego podaje poniżej do wiadomości powszechnej nadesłany sobie raport komisji kierującej wystawą gospodarczą tegoroczną w Tarnowie przy oświadczeniu członkom komisji wyrazów swej wdzięczności za trudy przy przeprowadzeniu tej sprawy poniesione.

We Lwowie dnia 21. sierpnia 1854.

I. Sapięha.

Komisya do kierowania wystawą w tym roku w Tarnowie odbytą wyznaczona ma zaszczyt przedłożyć następujące sprawozdanie:

Najprzód uważa za obowiązek nadmienić, że wystawa ta na dzień 22. maja przeznaczona, mimo upoważnienia ze strony szanownego komitetu naznaczenia dnia późniejszego na wystawę odroczone być nie mogła raz z tego powodu, że właśnie później i to z początkiem czerwca podług powziętych wiadomości najdostojniejszy Arcyksiążę do naszej prowincyi miał wracać; a powtóre z tego powodu, że obwieszczenie późniejszego terminu wystawy gazetami było już wówczas, gdy upoważnienie wyżej wspomniane ze strony szanownego komitetu nadeszło, prawie niemożliwym. Atoli przyznać trzeba, że wieść o innym terminie wystawy rozgłoszona po naszych okolicach już niekorzystny wpływ wywarła, i jakkolwiek tegoroczna wystawa co do przeprowadzonego była liczniejszą od zeszłorocznej, jednak mniej właścicieli miało w niej udział, a nawet co gorzej, mniej była przyprowadzona, niż zapowiedziano.

Z trzech na ten rok do kierowania wystawą mianowanych komisarzy nie był obecnym JO. książe Władysław Sanguszko, i zastąpiony był przez Wgo Józefa Misiągiewicza, który do tego działania otrzymał upoważnienie. Komisya tym sposobem uzupełniona wybrała Prezesem JWgo hrabiego Wita Żeleńskiego i przybrała do swego grona Wgo Wilhelma Homolacza, Wgo Władysława Dąbskiego, JWgo Franciszka hrabiego Moszczeńskiego i Wgo Gabryela Siemońskiego.

Sędziowie do ocenienia przedmiotów wystawy wybrani byli następujący: a) *Do owiec*: WWni Wincenty Rogaliński, Józef Piasecki, Ludwik Tabaczyński. Zastępcy sędziów: WWni Marcei Zassowski, Wilhelm Miketa, Erazm Niedzielski. b) *Do bydła*: WWni: Tadeusz Muczkowski, Alexander Günther, Klemens Rutowski. Zastępcy: JW. Felix Br. Konopka, W. Maxymilian Szameith, JW. Franciszek hr. Wiesiołowski. c) *Do koni*: WWni Ksawery Wykowski, Karol Langie, Stanisław Stojowski. Zastępcy: JW. Jan hr. Tarnowski, WWni Jan Dunikowski, Alexander Dobrzyński. d) *Do narzędzi*: WWni Leon Dzwonkowski, Maurycy Szymanowski, Stanisław Waguza, Franciszek Trzeciecki, JWny Kazimierz hr. Jabłonowski.

Na wystawę przyprowadzono:

Bydła sztuk 60, a to:

Z dóbr JO. księcia Władysława Sanguszki	sztuk 29.
Z Przybysławic, majątku W. Władysława Dąbskiego	„ 4.
Z Żelechowa „ W. Kunegundy Kotarskiej	„ 8.
Z Brnia „ JW. Feliksa Br. Konopki	„ 14.
Z Jurkowa „ JW. hrabiego Marassego	„ 1.
Z Mędrzychowa „ JW. hr. Adama Potockiego	„ 1.
Z Biskupic, od dzierzawcy Wgo Mikety	„ 2.
Z Tarnowa, od Markusa Rosseta	„ 1.

Koni sztuk 19, a mianowicie:

Z dóbr JO. księcia Władysława Sanguszki	sztuk 6.
Z Mędrzychowa, majątku JW. hr. Adama Potockiego	„ 7.
Z Zakrzowa „ W. Władysława Dąbskiego	„ 6.

Owiec było tylko z trzech owczarń sztuk 24, a to:

Z dóbr Radłowa JW. hr. Wilhelma Hompescha	sztuk 13.
Z dóbr Siedliszowie JW. hr. Józefa Załuskiego	„ 6.
Z dóbr Gorajowie Wgo Franciszka Trzecieckiego	„ 5.

Narzędzia rolnicze były następujące:

Młockarnia czworokonna z kieratem wyrobu p. Franciszka Elia-szewicza z Tarnowa.

Młockarnia parokonna z kieratem wyrobu tegoż.

Sieczkarnia drewniana wyrobu włocianina z Rzegociny.

Szatkownica do buraków wyrobu włocianina z Jastrząbki.

Cztery pługi wyrobu kowala z Radłowa.

Zamek wyrobu ślusarza z Tarnowa P. Figaszewskiego.

Z ziemiopłodów okazał tylko Wny Rott, dzierzawca Wielopola znacznej wielkości kartofle, rozmnożone z flanców, które zwyktemu zepsuciu podlegać nie mają.

W skutek sprawozdania sędziów otrzymał z przesłanych trzech medali jeden JO. książę Władysław Sanguszko za krowę płowa, czy- sto krajowej rasy, sześciolatnią z folwarku Świerczkowy; drugi medal Wny Franciszek Eliaszewicz za maszynę do młócenia zboża, a trzeci medal JWny hr. Wilhelm Hompesch za barana nr. 1. z roku 185 $\frac{1}{2}$; a Wny Władysław Dąbski otrzymał publiczną pochwałę za jałówkę rasy czystokrajowej.

Zakupione i dnia 24go popołudniu wylosowane zostały następujące przedmioty:

1. Klacz ciemno-szpakowata z Mędrzychowa od JWgo hrabiego Adama Potockiego, którą wygrał na nr. 403 JW. Józef hr. Za- łuski.

2. Żrebica dwuletnia gniada z Zakrzewa od Wgo Władysława Dąbskiego, którą wygrał na nr. 119 Wny Kucharski.

3. Buhaj rasy Mürzthaler z Biskupic od Wgo Wilhelma Mike- ty, którego wygrał na nr. 1 Wny Henryk Brodzki.

4. Krowa siwa z Gumnisk od pani Swirczyńskiej, wygrana na nr. 230 przez skarb państwa Radłowskiego.

5. Krowa czarno-srokata z Hyszowa od JO. księcia Władysła- wa Sanguszki, którą wygrał na nr. 368 Wny Klaubholz.

6. Buhajek gniado-czarny od JWgo Feliksa barona Konopki z Brnia, którego wygrał na nr. 395 Wny Leon Dzwonkowski.

7. Jałówkę czerwoną łysą z Przybysławic od Wgo Władysła- wa Dąbskiego, którą wygrał na nr. 69 Wny Aleksander Günther.

8. Jałówkę czerwoną krasą z Przybysławic od Wgo Władys- ława Dąbskiego, którą wygrał na nr. 396 W. Maxymilian Szancer.

9. Bujaczek z folwarku Rzędzina od JO. księcia Sanguszki, wygrany przez Wgo Dolańskiego na nr. 145.

10. Bujaczek drugi z folwarku Rzędzina od JO. księcia San- guszki, wygrany na nr. 158 przez Wgo Boguszewskiego.

11. Owca z Radłowa od JWgo hr. Hompescha, wygrana na nr. 37 przez Wgo Serdę.

12. Owca druga z Radłowa od JWgo hr. Hompescha, wygrana na nr. 198 przez Wgo Henryka Komara.

13. Zamek kupiony od słuszarza Figaszewskiego, wygrany na nr. 171 przez JWgo hr. Żeleńskiego.

Z przesłanych 400 losów sprzedano 380, a 20, które w dwa miejsca posłano, ani zwrócone ani zapłacone nie zostały; dorobiono więc jeszcze i sprzedano 25 losów, tym sposobem za 405 losów po 2 złr. zebrano kwotę złr. 810 m. k.

Z tej sumy wydano:

Za klacz kupioną z Mędrzychowa	150 złr. — kr. m. k.
Za żrebię „ z Przybysławic	80 „ — „ „ „
Za buhaja „ od Wgo Mikety	100 „ — „ „ „
Za krowę „ od p. Swirczyńskiej	75 „ — „ „ „
Za krowę „ z Hyszowa	55 „ — „ „ „
Za buhajka „ z Brnia	50 „ — „ „ „
Za dwie jałóWKi kupione z Przybysławic	90 „ — „ „ „
Za dwa byczki „ z Rzędzina	60 „ — „ „ „
Za dwie owiec „ z Radłowa	20 „ — „ „ „
Za zamek kupiony od Figaszewskiego	20 „ — „ „ „

Za urządzenie placu wystawy, szafaszów i stajen, telegraf, wynagrodzenie policyantów, trę- baczom, urządzeniem wystawy trudniącemu się, za wstążki, wieńce, wyróżnienie na medalach i in- ne wydatki 104 złr. 26 kr. m. k.

Razem 804 złr. 26 kr. m. k.

Zostaje przeto 5 złr. 34 kr. m. k.

którąto kwotę odsyła się szanownemu komitetowi.

Przyłączając wykaz osób, które losy rozebrały, komisya przy zakończeniu swego sprawozdania uważa za powinność wspomnieć z wdzięcznością, że JO. ks. Władysław Sanguszko na umieszczenie była i w tym roku swych stajen odstąpił i wystawę na własnym gruncie urządzać pozwolił.

Nareszcie komisya czuje się obowiązana polecić względem szanownego komitetu pana Józefa Misiągiewicza, sekretarza księcia Władysława Sanguszki, który zeszłego jeszcze roku, osobliwie zaś w roku bieżącym niezmierną pilnością i gorliwością przyczynił się do szczęśliwego doprowadzenia do skutku wystawy.

Gdy komisya rozumie, że innym sposobem wynagrodzić go nie można, postanowiła przeto, przekonawszy się pierwiej o jego chę- ciach, przedstawić go szanownemu komitetowi na członka c. k. To- warzystwa rolniczego galicyjskiego. Tarnów, dnia 27. maja 1854. Wit Żeleński. — Mieczysław Skarzyński.

Wiedeń, 3. września. Minister wyznań i nauk mianował byłego suplenta przy gimnazjum w Pressburgu Jana *Tunst*, rzeczy- wistym nauczycielem przy gimnazjum w Czerniowcach. (W. Z.)

Wiedeń, 3. września. Przy przedsięwziętem d. 1. b. m. 259tem (75 uzupełniającem) losowaniu dawniejszego długu państwa wyciągnięto seryę n. 472.

Serya ta zawiera czesko-stanowe eraryalne obligacye po 4 pct. Nr. 164, 856 z trzydziestą drugą częścią sumy kapitałowej, następnie niższo-austryacko stanowe obligacye eraryalne z recessu z d. 30. kwietnia 1767 a 4pct., a mianowicie:

Nr. 23.684 z piątą częścią sumy kapitałowej i nr. 32.677 do 33.546 z całemi sumami kapitałów, nakoniec niższo-austryacko sta- nowo eraryalne obligacye pożyczki z roku 1789 po 5 pct., a mia- nowicie:

Nr. 696 z połową sumy kapitału i numera 3 do 726 z całe- mi sumami kapitałów w ogółowej kwocie 1,126.496 złr. 28 kr. i w sumie prowizyi według znizonej stopy 25.002 złr. 27 kr. (W. Z.)

(Uroczystość zaślubin Jego Cesarskiej Mości obchodzona w Chartum w Afryce.)

Z *Chartum* otrzymaliśmy, pisze *Gazeta Wiedeńska*, następu- jące doniesienia z d. 1. lipca:

„Dopiero z końcem przeszłego miesiąca nadeszła dla nas Au- stryaków przyjemna wiadomość o zaślubieniu Jego c. k. Apostolskiej Mości naszego najtąskawszego Cesarza i Pana. Na tę cześć odpra- wił więc dnia 22. czerwca w kaplicy misyi Apostolskiej przewiele- bny jeneralny wikaryusz imx. Gossner solenne nabożeństwo, na któ- rem się znajdowali wszyscy Europejcykowie z Chartum, których powiększej części proteguje Austria.

Pod wieczór tego samego dnia wyprawił żerant ces. konsulatu w ogrodzie swego pomieszkania bardzo świetną ucztę, na której się znajdowali jeneralny gubernator Ali Basza, następnie Hassan Bej, Mahri Bej i Rufaj Bej wraz z swą swiżką, dalej wszyscy cesarsko- austriacy poddani i protegowani, a mianowicie także jeneralny pro- kurator misyi Apostolskiej.

Gmach konsulatu był świetnie ozdobiony, wywieszono cesar- skie chorągwie, a pod wieczór uiluminowano dom i altany, pod któ- remi ucztła się odbywała, a całe towarzystwo chociaż złożone z najrozmaitszych żywiołów i narodów, okazało jawne dowody szcze- rej radości.

Basza wychylił pierwszy toast za zdrowie Ich Mość Cesarstwa, po którym wszyscy obecni składali gratulacye dla cesarskiego Domu i dla zwycięskiego postępu Austrii w kulturze i umiejętności w Su- danie, gdzie wysoki nasz rząd i bogobojny umysł naszych Austrya- ków już tak wiele dobrego zdziałał.

Anglia.

(Szczegóły z-pod Bomarsundu.)

Londyn, 26. sierpnia. O zdobyciu i poddaniu się Bomar- sundu zawiera gazeta *Times* następujące szczegóły:

. . . 16. sierpnia . . . Wymierzona ku długiej fortecy kano- nada była wkońcu tak silną, że otoczony ze wszystkich stron gu- bernator był zmuszony poddać się; o pierwszej godzinie z południa wysunięto z jednej z strzelnic białą chorągiew.

Natychmiast wywieszono na pokładzie „Edinburgh“, „Bulldog“ i „Driver“ taką samą banderę, jako sygnał do zastanowienia ognia; Sir Charles Napier i admirał Chads popłynęli w małej nieuzbrojonej łodzi ku brzegowi. Był-to moment niespokojnego oczekiwania, gdyż francuscy strzelcy i angielscy majtkowie już się wdzierali na skały i cisnęli do bram fortecy. Równocześnie pędził zwałem je- nerał Baraguay d'Hilliers i jego sztab wiodącym do fortecy gościń- cem. Obawiając się zdrady rozkazał żołnierzom zatrzymać się w niejakiem oddaleniu; nakoniec wyszedł gubernator, jenerał Bodisco dla parlamentowania. Dowiedziawszy się jednak, że żądają bezwa- runkowego poddania się, oddał swą szpadę angielskiemu admirałowi i francuskiemu jenerałowi. Poczem wysłano francuskiego adjutanta z rozkazem do posunięcia naprzód całej armii i tej samej chwili spuścili się ze skał także angielscy majtkowie i artylerzyści, tudzież strzelcy francuscy. Pospieszili do fortecy i zajęli magazyny, pod- czas gdy naddciągające wojsko wkroczało również częścią do fortecy, częścią się przed nią rozstawiło.

Ponuro poglądali żołnierze rosyjscy z swych strzelnic na zwy- cięzców. Grunt wałowy był wyraźnie zasłany 84-funtowemi kulami, pękniętymi bombami, kartaczami i innem strzeliwem; między temi leżały ogromne, z dachów zerwane żelazne płyty; i granitowe wały były w wielu miejscach roztrzaskane. Podobnie wewnątrz fortecy leżały kupy granitowych i ceglanych gruzów, które świadczyły o strasznej sile kanonady. Potem odebrano broń od załogi i ustawio- no na wielkim placu w pobliżu pieca, w którym były kule rozpa- lone; nasi żołnierze przetrząśli każdy kąt w pobliżu tego miejsca i rozstawili strażę. Jeńcy zabrali należący do nich pakunek i odeszli na pokład okrętów wojennych, co zabrało niemal pół godziny czasu.

W tem wystąpili przed fortecę komendanci i admirałowie wraz z świetnym sztabem; również armia na przestrzeni mającej 800 są- żni długości od bramy fortecznej aż do placu wylądowania z arma- tami i bagnetami, majtkowie i artylerzyści po jednej, a strzelcy po drugiej stronie. Śród tych szpalerów przeciągali jeńcy parami, pod- czas gdy muzyczna banda majtków przegrywała pieśni narodowe. — Rosyanie byli bardzo zmęczeni; od pięciu dni nieodstępowali dział swoich. Jeden z upitych chciał podpalić prochownie; nazajutrz miał być rozstrzelany. W trzech godzinach zabrano wszystkich jeńców na okręta. Popołudniu zaprowadzono jenerała Bodisco z dwoma puł- kownikami i kapłanem na pokład okrętu.

W rozmowie oświadczył gubernator między inuemi, że jego na- dzieja utrzymania się dłużej spełzła w tej chwili, gdy mu wzięto dziesięć-calową na rosyjskim wale znajdującą się armatę i użyto jej przeciw rosyjskiej fortecy.

Miejsce to jest zewsząd bardzo dobrze ufortyfikowane, gdyż otoczone w około bagnem, liczy 180 strzelnic, z których 104 są ku zatoce wymierzone. Znaleziono w fortecy około 40 dział jeszcze niemontowanych.

U pierwszej okrągłej wieży były drzwi jeszcze całkowite; do drugiej niebyło żadnej drogi i tylko wdzierając się po skałach, mo- żna było dostać się do niej. Straszny był widok wylomu zrobionego z odległości 800 sążni. Cała zachodnia strona zawaliła się zupeł-

nie; 8 ludzi mogło wejść wygodnie do zrobionego w dziewięciu godzinach wyłomu. Trzecia wieża mogła się była jeszcze dłużej trzymać, bo dobrze na niej utrzymywano ogień.

Włochy.

(Odwołanie księcia Józefa Poniatowskiego. — Założenie banku w Parmie.)

Florecya, 30. sierpnia. *Monitor* francuski donosi, że Jego Mość Cesarz Napoleon raczył na dniu 30. sierpnia przyjąć od księcia Józefa Poniatowskiego pismo Jego królewicz. Mości Wielkiego księcia Toskanii zamykające misy księcia. Do tego doniesienia dołącza *Monitor* tę szczególną uwagę, że odwołanie nastąpiło na wniosek księcia i że Jego Ces. Mość wyrażał księciu ubolewanie swoje nad przerwaniem jego misji. Dodatek ten potwierdza poniekąd obiegujące od niejakiego czasu pogłoski o powodach dymisji księcia Poniatowskiego.

Parma, 31. sierpnia. *Gazz. di Parma* ogłasza projekt do założenia banku parmeńskiego, który ma zostawać pod opieką rządu. Jak się pokazuje z planu, postanowiono wydać 500 akcji po 6000 lire. Noty tego banku będą opiewać na 100, 250, 500 i 1000 lire i mają być przyjmowane wszędzie, nawet w kasach publicznych, w zupełnej wartości. Bank będzie je mieniać na każde żądanie na monetę brzęcząca, z tem jednak zastrzeżeniem, że w zupełnie wyjątkowych przypadkach nastąpi wymiana banknotów na 250 lire dopiero za jednomiesięcznym, na 500 lire za dwumiesięcznym a na 1000 lire za trzymiesięcznym uwiadomieniem, a właściciele tych banknotów będą pobierać 1 od sta rocznego procentu. (*Abbl. W. Z.*)

Rosya.

Gazeta Warszawska z d. 3. września donosi:

Przez Najwyższe Ukazy Imienne, wydane do kapituły rosyjskich cesarskich i królewskich orderów najniższościwiej udzielone zostały: Szabla złota brylantami ozdobiona, z napisem: „za waleczność“ 1854 roku 14. maja, zostającemu w artylerji konnej, generał-leitnantowi Chrulew, w nagrodę za odznaczające się mężstwo i rozporządzenia dokonane w bitwach z Turkami w lutym bieżącego 1854 roku. — Szabla złota brylantami ozdobiona z napisem: „za waleczność“ 1854 roku 14. maja, dowódcy 9 połowej brygady artylerji, generał-majorowi Proskuriakow w nagrodę za odznaczające się mężstwo i rozporządzenia, dokonane w bitwach z Turkami w lutym bieżącego 1854 roku.

(Wiceadmirał turecki i inni jeńcy przewiezieni z Moskwy do Petersburga.)

Petersburg, 22. sierpnia. Wiceadmirał tureckiej floty Osman Basza, kapitanowie Ossoń-Bej i Ali-Bej, tudzież midshipman Chali-Eftendi, którzy jak wiadomo byli pojmani pod Synopą i zawiezieni do Moskwy, przybyli zamtąd do Petersburga.

Turcyja.

(Obchód Urodzin Jego c. k. apost. Mości.)

Konstantynopol, 21. sierpnia. Urodziny Jego c. k. apost. Mości, pisze *Tr. Ztg.*, obchodzono w Konstantynopolu z wyszczególnieniem, jakiego potąd tu niebyło. Zaraz na widok paropływu cesarskiego „Custozza“ kiedy z Bujukdery wypływał ozdobiony w świetne bandery, wywiesił wielkie chorągwie turecki okręt admirałski, nie zaś goeleta turecka jak dawniej było w zwyczaju; a co więcej, że Sułtan wyprawił Szambelana Swego Mehmed Beya z tłumaczem do ces. Internuncjusza, którzy imieniem Jego Wysokości złożyły mieli powinszowanie.

(Nieporozumienia z dworem greckim nie są załatwione.)

Konstantynopol, 21. sierpnia. O indemnizacji żądanej ze strony Porty od gabinetu greckiego czytamy w *Journal de Constantinople*.

„Wiadomo, że wysoka Porta zapomocą doręczonej Anglii i Francji noty o sprawach greckich dozwoliła rządowi greckiemu dwumiesięcznego terminu dla załatwienia zachodzących pomiędzy obydwojma państwami nieporozumień. Termin ten upływa z dniem 1. września, a gabinet helleński, o ile nam wiadomo, niepospieszył się jeszcze uczynić zadość słusznym żądaniom Porty, bez czego jednak bandera grecka nie może być upoważniona do odwiedzania portów tureckich. Naszem zdaniem są wymagania Porty słuszne i prawne, i dlatego też nie może gabinet otomański odstąpić od nich na żaden sposób.“ (*Abbl. W. Z.*)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Hermannstadt, 5. września. Według doniesień z Bukaresztu z d. 2. b. m. opuścił tego dnia Ismail Basza miasto z politycznymi zbiegami, którzy w Bukareszcie bawili i udał się z nimi do armii anatolskiej. Książę Górczakow przeniósł swą główną kwaterę z Fokszan wewnątrz Multan i sądzą, że odwrót rosyjskiej arriere-gardy do Bessarabii nastąpi niebawem: Turcy zajmują linię wzdłuż Jałomnicy, ale postanowili, jak słychać, nie posuwać się dalej. W Bukareszcie wyglądają ciągle z upragnieniem przybycia wojsk c. k. austriackich. — Przypadki cholery wydarzyły się w mieście lecz tylko pojedynczo, a choroba ma symptoma sporadyczne. Najwięcej chorych liczy dotychczas armia turecka, lecz choroba kończy się się powiększej części wyzdrowieniem. (*L. k. a.*)

Paryż, 5. września. *Monitor* dzisiejszy donosi z Boulogne z d. 4. b. m.: Jego Mość Król Leopold i książę Brabantu wyjechali. Jego Mość Król Dom Pedro przybył tutaj. Cesarz wydał rozkaz

dzienny do korpusu armii w Boulogne, w którym chwali żołnierzy za ich zachowanie się i uważa założenie obozu za najlepszy środek ćwiczenia wojska. „Już ś. p. Cesarz Napoleon powiedział, że armia, która się nie może skoncentrować w przeciągu 24 godzin, nie jest dobrze umieszczona; nasza armia zajmuje trójkąt pod St. Omer, wszystkie wojska mogą się w 24 godzinach połączyć na którymkolwiek punkcie tego trójkątu. Powołano was do tych ćwiczeń. Żołnierze! doświadczeni komendanci, którzy wami dowodzą i wasze poświęcenie ułatwią moją komendę; okażecie się godnymi mego zaufania, a jeżeli tego stosunki wymagać będą, to będziecie gotowi odpowiedzieć wezwaniu ze strony ojczyzny.“ (*Abbl. W. Z.*)

Paryż, 2. września. Z Madrytu donoszą, że skonfiskowano posiadłości królowy Krystyny i zasuspendowano wypłatę jej pensji 7 milionów realów.

Berlin, 4. września. Jego Mość Król opuści Putbus d. 8., uda się potem do Dolberan i powróci d. 13. do Berlina.

— *Z czarnego morza* piszą do *Daily News* z d. 19. sierpnia: Kapitan Smith okrętu „Simoon“ umarł na cholere. Wczoraj jadł obiad u Sir E. Lyons'a na pokładzie okrętu „Agamemnon.“ Dzisiaj o godzinie 2 zrana napadły go ejękcy i dyarya, a dopiero o 5 posłał po lekarza. Z załogi okrętu „Britania“ liczącej 950 ludzi umarło 105 (23 w jednej nocy). „Albion“ stracił 50 ludzi. Tylko trzy okręta eskadry „Queen“, „Tribune“ i „Diamond“ nie są dotknięte zarazą. Względem Sebastopolu niewiadomo nic pewnego. Wojska zniechęcone zarazą, śmiercią tylu towarzyszy broni i długiem ociąganiem się. Wielu nie może nawet wystąpić z pakunkiem, a pułk jeden który próbował udać się w pochód bez tornister, uszedł ledwie milę. Stan zdrowia polepsza się jednak, a wesołość i ochota wróciłyby także, gdyby już raz rozpoczęto czynną służbę. (*W. Z.*)

Wiadomości handlowe.

(O galicyjskich surowych produktach.)

Lwów, 7. września. Obrót w produktach krajowych był w miesiącu sierpniu w stosunku do pory roku nieznaczny. Dla transportów eraryalnych nastąpił mimo wysokich cen ładunkowych niedostatek dowozu, a prócz tego wywołały bankructwa Wiedeńskie znaczne przesilenie pieniężne.

Zboże spadło w cenie; notują korzec według gatunku: pszenicy 9³/₅—10²/₅złr., żyta 8złr., jęczmienia 6²/₅złr., owsa 5złr., kukurudzy 7—7¹/₅złr., grochu 11¹/₂złr.

Spirytus 30stopniowy płacono garniec po 1złr. 31k.—1złr. 33k. transyto.

Kopr nie pojawił się jeszcze w handlu.

Kminek 15¹/₂—16¹/₂złr. cetnar.

Konopie poszukiwane do obwodów zachodnich; średnie 18—20złr., przednie 20—23złr. cetnar.

Potażu było mało w składach; potaż ze słomy 10³/₄—11złr., potaż z drzewa 14złr. cetnar.

Łój przy zwykłych zapasach w stałej cenie; Lwowski łój ziarnisty 37—37¹/₂złr., rosyjski 36³/₄—37złr. cetnar.

Skóry wołowe para po 19—20 złr.

Miód z woszczynami udał się równie co do gatunku, jakoteż ilości; z początku płacono cetnar po 17 złr., później poszedł w górę na 20 złr. Można się jednak spodziewać spadnięcia ceny.

Wosk żółty 96—98 złr.

Wosk wiejski 94—96 złr. cetnar.

Wełna galicyjska; ceny równały się prawie przeszłorocznym; cienka wełna 110—150 złr. cetnar. Na placu sprzedano w ciągu tegorocznego targu 600—800 cetnarów.

Ładunki według rozmaitości towarów za cetnar sporo.

Ze Lwowa do Białej 3r. 57—4r., Brody 1r. 57—2r., Berno 4³/₄r., Czerniowce 4¹/₄r., Kraków 3⁴/₅r., Lipnik 4¹/₂r., Ofonunieć 4¹/₂r., Praga 5—5¹/₄r., Stanisławów 2²/₅r., Tarnopol 2r., Tarnów 3r., Wiedeń 5r.

Splawianie na Wiśle i Dniestrze zapobiegło podniesieniu się ceny ładunków.

(Ceny targowe w obwodzie lwowskim.)

Lwów, 5. września. W drugiej połowie sierpnia sprzedano na targach w Gródku, Jaryczowie i Szczercu w przecięciu za korzec pszenicy 10r.—9r.36k.—10r.; żyta 7r.32k.—7r.12k.—7r.37k.; jęczmienia 6r.36k.—5r.36k.—7r.; owsa 6r.16k.—5r.—6r.24k.; hreczki 0—6r.48k.—6r.24k.; kukurudzy w Szczercu 7r.4k.; kartofli 3r.12k.—0—3r. Cetnar siana po 57k.—1r.30k.—36k. Za sag drzewa twardego płacono 8r.—6r.—9r.12k., miękkiego 6r.24k.—5r.20k.—7r.12k. Funt mięsa wołowego kosztował 3¹/₅k.—5²/₄k.—4¹/₂k. i garniec okowity 2r.24k.—1r.30k.—1r.48k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 7—8. września.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	28	5	31
Dukat cesarski	5	34	5	37
Półimperyal zł. rosyjski	9	36	9	40
Rubel srebrny rosyjski	1	52	1	53
Talar pruski	1	46	1	48
Polski kurant i pięciozłotówka	1	20	1	21
Galicyjskie listy zastawne za 100 zr.	86	15	87	—
Galicyjskie Obligacje indem.	73	—	74	—

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 6. września 1854.

			złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów	100 po	m. k.	—	—
Przedano	" " 100 po	" "	—	—
Dawano	" " za 100	" "	—	—
Zadano	" " za 100	" "	—	—

Wiedeński kurs papierów.

	Dnia 4. września.	w przecięciu
Obligacje długu państwa	5% za sto 85 84 ¹⁵ / ₁₆ 7/8	84 ¹⁵ / ₁₆
detto z r. 1851 serya B.	5% —	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5% —	—
Obligacje długu państwa	4 1/2% n 74 1/2 3/8	74 7/16
detto ditto	4% —	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4% —	—
detto ditto ditto	3% —	—
detto ditto	2 1/2% —	—
Pożyczka z losami z r. 1834	n —	—
detto ditto z r. 1839	n 132 3/4	132 3/4
detto ditto z r. 1854	n 94 94 1/4 1/2 5/8	94 3/8
Obl. wiedz. miejskiego banku	2 1/2% —	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5% —	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5% —	—
detto krajów koron.	5% 97 1/3	97 1/2
Akcyje bankowe	1265 —	1265
Akcyje n. a. Tow. eskp. na 500 zlr.	470 468 3/4 467 1/2	468 3/4
Akcyje kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 zlr.	1726 1/4 1732 1/2	1730
Akcyje kolei żel. Głognickiej na 500 zlr.	—	—
Akcyje kolei żel. Edynburskiej na 200 zlr.	—	—
Akcyje kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 zlr.	—	—
Akcyje Dunajskiej żeglugi parowej na 500 zlr.	568 570	569
Akcyje austr. Lloyda w Tryescie na 500 zlr.	—	—
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 zlr.	—	—
Renty Como	—	—

Wiedeński kurs weksłów.

	Dnia 4. września.	w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	95 3/4	95 3/4 2 m.
Augsburg za 100 zlr. kur.	117 116 3/4 7/8 l.	116 7/8 2 m.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 1/2 fl.	116 1/2 1/4 116	116 1/2 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	86 1/2 1/4 85 3/4 86 l.	86 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.
Liwna za 300 lire toskań.	—	— 2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	11.22 19 21 20	11-20 2 m.
Lyon za 300 franków	—	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	116 1/2 1/4 116 116 l.	116 1/2 2 m.
Marsylia za 300 franków	—	— 2 m.
Paryż za 300 franków	136 136 l.	136 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	—	— 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	— 31 T. S.
Cesarskie dukaty	—	— Agio.
Ducaten al marco	—	— Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 5. września o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam — l. Augsburg 117 3/8. — Frankfurt 116 1/2. — Hamburg. 86 3/4. — Liwna 115. Londyn 11.24. — Medyolan 116 1/2. — Paryż 136 3/4. Obligacje długu państwa 5% 84 7/8 — 85. Detto S. B. 5% 95 — 96. Detto 4 1/2% 7 1/2 7/8 — 7 3/8. Detto 4% 66 1/2 — 66 3/8. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% 89 — 89 1/4. Detto z r. 1852 4% 87 — 87 1/4. Detto 3% 51 1/2 — 51 3/4. Detto 2 1/2% 42 1/4 — 42 1/2. Detto 1% 17 1/4 — 17 1/2. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% 82 — 82 1/2. Detto krajów kor. 5% 76 — 78. Pożyczka z r. 1834 224 — 225. Detto z r. 1839 132 3/4 — 132 1/2. Detto z 1854 95 5/8 — 95 3/4. Oblig. bank. 2 1/2% 57 — 58. Obl. lom. wen. pożycz. r. 1850 5% 92 — 93. Akc. bank. z ujmą 1265 — 1268. Detto bez ujmą 1048 — 1050. Akcyje bankowe now. wydania 1005 — 1007. Akcyje banku eskomp. 94 — 94 1/2. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 173 1/4 — 173 3/8.

Wied.-Rabskie 79 1/2 — 80. Detto Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej 279 — 261. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 15 — 20. Detto 2. wydania 30 — 35. Detto Edynbursko - Neusztadzkiej 59 1/2 — 60. Detto żeglugi parowej 568 — 570. Detto 11. wydania — Detto 12. wydania 553 — 555. Detto Lloyda 548 — 550. Detto młyna parowego wiedeń. 125 — 126 Renty Como 14 — 14 1/8. Esterhazego losy na 40 zlr. 85 1/8 — 85 3/8. Windischgrätz losy 29 1/8 — 29 1/4. Waldsteina losy 29 — 29 1/8. Keglevicha losy 10 1/4 — 10 1/2. Cesarskich ważnych dukatów Agio 22 1/2 — 22 3/4.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiedeńskiej d. 5. września o pół do 2. popołudniu.

Ces. dukatów stoplowanych agio 21 1/2. Ces. dukatów obrączkowych agio 22. Ros. imperyały 9.28. Srebra agio 18 gotówka.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 7. września.

Obligacje długu państwa 5% 85 1/4; 4 1/2% —; 4% —; 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% —; 2 1/2% — Losy z r. 1834 —; z r. 1839 132 1/4. Wied. miejsko bank. — Akcyje bank. 1263. Akcyje kolei półn. 1735. Głognickiej kolei żelaznej — Odenburskie — Budwejskie — Dunajskiej żeglugi parowej 565. Lloyd 550. Galic. l. z. w Wiedniu — Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego á 500 zlr. — zlr.

Amsterdam l. 2. m. 99 3/4. Augsburg 119 1/4 l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 117 1/4 l. 2. m. Hamburg 88 l. 2. m. Liwna — p. 2. m. Londyn 11.35 l. 3. l. m. Medyolan 117 1/4 l. Marsylia — l. Paryż 138 3/8 l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Oblig. indemn. 77. Pożyczka z roku 1854 96.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 7. września.

Hr. Karnicki Feliks, z Roguźna. — PP. Pfau Henryk, c. k. komisarz ob. z Krakowa. — Weis, ces. rosyjski radca nadw., z Odessy.

Dnia 8. września.

Hr. Siemiński Wilhelm, z Jarostawia. — Br. Brunicki Leon, z Zaleszczyk. — P. Seilern Józef Marian, c. k. Szambelan, z Wiednia.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 8. września.

Hr. Kalinowski Władysław, do Bakowiec. — PP. Weis, ces. ros. radca nadw., do Krakowa. — Garapich Elias, do Zagórza. — Malczewski Stanisław, do Cześnik. — Machoil, c. k. porucznik, do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 7. i 8. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaun.	Stopień ciepła według Reaun.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
8 god. zrana	27 8 3	+ 9°	+ 12°	zachodni	pochmórno
3 god. pop.	27 8 2	+ 12°	+ 7°	północ.-zach.	"
10 god. wie.	27 8 1	+ 7°	—	"	"
6 god. zran.	27 8 1	+ 5.3°	+ 8°	północ.-zach.	pogoda
3 god. pop.	27 8 1	+ 8°	+ 3.5°	"	dészcz
10 god. wie.	27 8 1	+ 5°	—	"	pochmurno

TEATR.

Dziś: opera niemiecka na korzyść kapelmistrza Józefa Schürer: „Die weisse Frau.“

KRONIKA.

Cholera we Włoszech od 1835 do 1837 roku.) Przy nowem szerzeniu się cholery we Włoszech ciekawy będzie pogląd na pojawienie się tej choroby po tej stronie Alp w roku 1835 do 1837. „Annali d'Italia“ Opata Antoniego Coppi, ów wierny przewodnik wśród wypadków i zawiślań historii włoskiej podczas jednego stulecia, podają data o toku i postępach tej zarazy. Z południowej Francji przybyła cholera w lipcu 1835 najprzód do Nizy, gdzie z 26,000 mieszkańców umarło 224. W Cuneo (Coni) umarło z 18,000 mieszkańców w dwóch miesiącach 425, w Turynie, gdzie w sierpniu wybuchła, umarło z 117,000 tylko 206, zaś w Geny z 90,000 mieszkańców 2151. — W Liwnie pokazała się w sierpniu i pochłonęła do października 1171 ofiar z 70,000 mieszkańców. W Wenecyi i w Terraferma umarło w jesieni około 400 osób. W następnym roku 1836 dotknęła ta choroba całe lombardzko-weneckie Królestwo, księstwo Parme, geneueńską Riviera di Levante; liczbę ofiar podawano na 50,000. Z początkiem sierpnia wybuchła choroba w Ankonie, gdzie umarło 716 osób; z Ankony i z wybrzeży dalmatyńskich przeszła do Apulii, a nakoniec do Neapolu. Od drugiego października do nowego roku umarło w stolicy z 350,000 mieszkańców 5287 osób. W lutym r. 1837 zdawała się już choroba gasnąć w Neapolu, ale w kwietniu wystąpiła z podwójną gwałtownością i zmiotła w przeciągu pięciu miesięcy 13,798 osób. Neapolitańskie tabele statystyczne roku wspomnianego wykazały ubytek ludności o 60,700 dusz, zamiast zwykłego pomnożenia o 50,000. Z początkiem czerwca wybuchła cholera w Palemie, gdzie się najgwałtowniej srożyła. Dnia 10. lipca liczono 1803 umarłych, a w ciągu całego periodu grasowania choroby, to w blisko czterech miesiącach umarło około 24,000 osób z 166,000 mieszkańców i 3000 z załogi. Choroba rozszerzyła się na całą prawie wyspę z wyjątkiem miasta Messyny; z 54,000 mieszkańców Catanii umarło 5360, a liczba umarłych w całej Sycylii wynosiła blisko 70,000 z dwóch milionów mieszkańców. Do Rzymu wkradła się

cholera z końcem lipca z Neapolu; najgwałtowniej srożyła się w drugiej połowie sierpnia. Według statystyki urzędowej umarło 5419 osób; z porównania liczby ludności miasta w marcu r. 1837 (156,000) z liczbą roku następnego okazał się jednak ubytek o 8000. W grudniu zgasła cholera w całych Włoszech.

— Znalazł się w tych czasach testament, przypominający treścią swoją podobne szczegóły w słynnym romansie: „Żyd wieczny.“ Roku 1704 umarł w Batawii pewien Jan Dubois, rodem z okolic Namuru. Piastował on posadę inwentarza generalnego przy holenderskiej kompanii bawarskiej, i zostawił spuścizny do 16 milionów reńskich. Ostatnią wolą postanowił, że dom sierot w Amsterdamie używać ma przez sto lat procenta z tego kapitału, a po stu latach kapitał dostać się ma prawnym sukcesorom. Roku więc 1804 odezwali się spadkobiercy o spuściznę. Sprawę tę przedłożono ówczesnemu ministrowi, baronowi Falk, lecz dla braku dokumentu nie można jej było dalej popierać. Testament bowiem zginął bez śladu. Zaczęto poszukiwania; kilka znacznych familii belgijskich a nawet znaczna część mieszkańców bruxelskich interesowało się tą sprawą, i mianowali z grona swego komisję mającą upominać się o te 16 milionów.

Rozpadano się za testamentem, zwłaszcza że bez tego dokumentu nie można było rozpocząć procesu. Kto go posiadał wiedziano tylko z pogłoski, więc za nim też śledzono.

Dowiadywano się w Belgii, we Francyi i w innych krajach, i spisywano wszystkich imienia Dubois, których znalazło się do tysiąca. Nareszcie po czterdziestoletnich przeszło usiłowaniach odzulkano testament. Przemawia on stanowczo na korzyść sukcesorów familii Dubois.

Przy dzisiejszej Gazecie Nr. 36. Dodatku tygodniowego.